

Sosiaali- ja terveysministeriön asetus käyttöoikeudesta asiakastietoon

Sosiaali- ja terveysministeriön päätöksen mukaisesti säädetään sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä annetun lain (/) 15 §:n 2 momentin nojalla:

1 §

Soveltamisala

Tässä asetuksessa säädetään mitä tietoja sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöt ja muut asiakastietoja käsittelevät henkilöt työtehtävänsä ja annettavan palvelun perusteella saavat enintään käyttää.

2 §

Terveydenhuollon henkilöstön työtehtävät

Terveydenhuollon ammattihenkilöiden ja muiden potilastietoja käsittelevien henkilöiden käyttöoikeuksissa huomioon otettavat työtehtävät on jaoteltava seuraavasti:

- 1) laaja-alaiset hoidolliset työtehtävät;
- 2) rajatut hoidolliset työtehtävät;
- 3) hoidon tuen työtehtävät;
- 4) lääkkeiden käytön arviointiin, toimittamiseen ja käytön opastukseen liittyvät työtehtävät sekä
- 5) potilashallinnon tehtävät.

3 §

Terveydenhuollon annettavat palvelut

Terveydenhuollon ammattihenkilöiden ja muiden potilastietoja käsittelevien henkilöiden käyttöoikeuksissa huomioon otettavat palvelut on jaoteltava seuraavasti:

- 1) yleinen terveydenhuollon vastaanottopalvelu;
- 2) sairaalapalvelut;
- 3) suun terveydenhuollon palvelut;
- 4) diagnostiset sekä hoidolliset tutkimus- ja toimenpidepalvelut (röntgen-, laboratorio- ja silmätutkimukset);
- 5) toimintakyvyn, kuntoutuksen ja terapia-alan palvelut;
- 6) kotisairaanhoido ja kotihoito;
- 7) päihde- ja mielenterveyspalvelut;
- 8) hätä-, ensiapu- ja päivystyspalvelut;
- 9) neuvolapalvelut;
- 10) seulonta- ja rokotuspalvelut;
- 11) sosiaalihuollossa annettavat terveydenhuollon palvelut;
- 12) toiminnan tukipalvelut; sekä
- 13) sairaalan apteekkipalvelut.

4 §

Käyttöoikeus laaja-alaisessa hoidollisessa työtehtävässä

Laaja-alaisessa hoidollisessa työtehtävässä ja 3 §:n 1-3 kohdan ja 5-9 kohdan tarkoittamissa palveluissa ammattihenkilöillä ja muilla asiakastietoja käsittelevillä henkilöillä on käyttöoikeus kaikkiin välttämättömiin potilastietoihin sekä sosiaalihuollon asiakas- ja potilastietoihin tietosuojasetuksen mukaisen suostumuksen määrittämässä laajuudessa.

5 §

Käyttöoikeus rajatuissa hoidollisissa työtehtävissä

Rajatussa hoidollisessa työtehtävässä ja 3 §:n 1-3 kohdan, 6-8 kohdan ja 11 tarkoittamissa palveluissa ammattihenkilöillä ja muilla asiakastietoja käsittelevillä henkilöillä on käyttöoikeus seuraaviin tietoihin:

- 1) potilaan henkilö- ja perustiedot, hoitotahto ja elinluovutustahto;
- 2) omaa tehtävää koskevat pyynnöt, lähetteet sekä palvelua koskevat tilaukset tai vastaavat;
- 3) terveyst- ja hoitosuunnitelma ja ammattiryhmää, erikoisalaa tai antamaansa palvelua koskevat erikoisala- tai palvelukohtaiset hoitosuunnitelmat;
- 4) ajanvaraus- ja käyntitiedot;
- 5) omaa ammattiryhmää, erikoisalaa tai palvelua koskevat potilastiedot (esim. näkymäperusteisesti);
- 6) antamaansa palveluun liittyvät potilastiedot sosiaalihuollon potilasrekisterissä asiakkaan suostumuksen perusteella; sekä
- 7) potilasyhteenveto sisältäen keskeiset terveystiedot (diagnoosit, riskitiedot, lääkitys, kuvantaminen, laboratoriotulokset, toimenpiteet, rokotukset, mittaukset, toimintakyky).

Rajatussa hoidollisessa työtehtävässä ja 3 §:n 4 kohdan tarkoittamissa palveluissa ammattihenkilöillä ja muilla asiakastietoja käsittelevillä henkilöillä on käyttöoikeus seuraaviin tietoihin:

- 1) potilaan henkilö- ja perustiedot, hoitotahto ja elinluovutustahto;
- 2) omaa tehtävää koskevat pyynnöt, lähetteet sekä palvelua koskevat tilaukset tai vastaavat;
- 3) terveyst- ja hoitosuunnitelma ja ammattiryhmää, erikoisalaa tai antamaansa palvelua koskevat erikoisala- tai palvelukohtaiset hoitosuunnitelmat;
- 4) oman ja muiden organisaatioiden kyseistä palvelua koskevat ajanvaraus- ja käyntitiedot;
- 5) kriittiset riskitiedot siltä osin kuin työtehtävässä välttämätöntä; sekä
- 6) omaa ammattiryhmää, erikoisalaa tai palvelua koskevat potilastiedot.

Rajatussa hoidollisessa työtehtävässä ja 3 §:n 5 kohdan tarkoittamissa toimintakyvyn, kuntoutuksen ja terapia-alan palveluissa ammattihenkilöillä ja muilla asiakastietoja käsittelevillä henkilöillä on käyttöoikeus seuraaviin tietoihin:

- 1) potilaan henkilö- ja perustiedot, hoitotahto ja elinluovutustahto;
- 2) omaa tehtävää koskevat pyynnöt, lähetteet sekä palvelua koskevat tilaukset tai vastaavat;
- 3) terveyst- ja hoitosuunnitelma ja ammattiryhmää, erikoisalaa tai antamaansa palvelua koskevat erikoisala- tai palvelukohtaiset hoitosuunnitelmat;
- 4) ajanvaraus- ja käyntitiedot;
- 5) kriittiset riskitiedot, diagnoosit ja toimintakykyyn liittyvät tiedot siltä osin kuin työtehtävässä välttämätöntä; sekä
- 6) omaa ammattiryhmää, erikoisalaa tai palvelua koskevat potilastiedot.

Rajatussa hoidollisessa työtehtävässä ja 3 §:n 10 kohdan tarkoittamissa seulonta- ja rokotuspalveluissa ammattihenkilöillä ja muilla asiakastietoja käsittelevillä henkilöillä on käyttöoikeus seuraaviin tietoihin:

- 1) potilaan henkilö- ja perustiedot, hoitotahto ja elinluovutustahto;
- 2) omaa tehtävää koskevat ajanvaraustiedot, pyynnöt, lähetteet, palvelua koskevat tilaukset tai vastaavat;
- 3) seulontapalveluissa kyseiseen seulontaan liittyvät tiedot; sekä
- 4) rokotuspalveluissa riskitietojen osalta allergiset reaktiot sekä aiemmat rokotukset.

6 §

Käyttöoikeus hoidon tuen työtehtävässä

Hoidon tuen työtehtävässä ja 3 §:n 1-8 kohdan ja 12 kohdan tarkoittamissa palveluissa ammattihenkilöillä ja muilla asiakastietoja käsittelevillä henkilöillä on käyttöoikeus seuraaviin tietoihin:

- 1) potilaan henkilö- ja perustiedot, hoitotahto ja elinluovutustahto;
- 2) omaa tehtävää koskevat ajanvaraustiedot, pyynnöt, lähetteet sekä palvelua koskevat tilaukset tai vastaavat; sekä
- 3) omaa ammattiryhmää, erikoisalaa tai palvelua koskevat potilastiedot.

7 §

Käyttöoikeus lääkkeiden käytön arviointiin, toimittamiseen ja käytön opastukseen liittyvissä työtehtävissä

Lääkkeiden käytön arviointiin, ~~toimittamiseen~~ ja käytön opastukseen liittyvissä työtehtävissä ja tämän asetuksen 3 §:n 1 ja 2 kohdan ja 6-8 kohdan tarkoittamissa palveluissa ammattihenkilöillä ja muilla asiakastietoja käsittelevillä henkilöillä on käyttöoikeus seuraaviin tietoihin:

- 1) potilaan henkilö- ja perustiedot;
- 2) lääkitystiedot;
- 3) diagnoosit;
- 4) riskitiedot; sekä
- 5) laboratoriotulokset ja fysiologiset mittaukset.

Lääkkeiden käytön arviointiin, toimittamiseen ja käytön opastukseen liittyvistä työtehtävistä ja tämän asetuksen 3 §:n 13 kohdan tarkoittamassa sairaalan apteekkipalvelussa ammattihenkilöillä ja muilla asiakastietoja käsittelevillä henkilöillä on käyttöoikeus seuraaviin tietoihin:

- 1) potilaan henkilö- ja perustiedot; sekä
- 2) lääkitystiedot.

8 §

Käyttöoikeus potilashallinnon tehtävässä

Potilashallinnon tehtävässä ja tämän asetuksen 3 §:n 12 kohdan mukaisissa toiminnan tukipalveluissa ammattihenkilöillä ja muilla asiakastietoja käsittelevillä henkilöillä on käyttöoikeus seuraaviin tietoihin:

- 1) potilaan henkilö- ja perustiedot, hoitotahto ja elinluovutustahto;
- 2) oman organisaation ajanvaraus- ja käyntitiedot;
- 3) oman organisaation pyynnöt, läheteet, palvelua koskevat tilaukset ja vastaavat;
- 4) laskutukseen liittyvissä tehtävissä laskutusperusteena käytettävät oman organisaation potilastiedot; sekä
- 5) muissa potilashallinnon tehtävissä tehtävän edellyttämät oman organisaation potilastiedot.

9 §

Sosiaalihuollon henkilöstön työtehtävät

Sosiaalihuollon ammattihenkilöiden ja muiden sosiaalihuollon asiakastietoja käsittelevien henkilöiden käyttöoikeuksissa huomioon otettavat työtehtävät on julkisessa sosiaalihuollossa jaoteltava seuraavasti:

- 1) Laajan asiakasvastuun työtehtävät;
- 2) Sosiaalipalvelun järjestäminen;
- 3) Lastenvalvojan tehtävät;
- 4) Sosiaalipalvelun toteutus;
- 5) Sosiaalihuollon hallinnolliset tehtävät.

Yksityisessä sosiaalihuollossa työtehtävät on jaoteltava seuraavasti:

- 1) Laajan asiakasvastuun työtehtävät;
- 2) Sosiaalipalvelun toteutus.

10 §

Sosiaalihuollon palvelutehtävät ja niissä annettavat palvelut

Käyttöoikeuksien määrittelystä sosiaalihuollon asiakastietoihin palvelutehtävittäin säädetään sosiaalihuollon asiakasasiakirjoista annetun lain 23 §:ssä. Käyttöoikeuksien määrittelyssä on noudatettava asiakasasiakirjalain 23 §:n perusteella annetun määräyksen mukaista luokitusta.

Tämän lisäksi käyttöoikeuksien määrittelyssä on huomioitava eri palvelutehtävissä annettavat sosiaalipalvelut, joista säädetään sosiaalihuoltolain (1301/2014) 14-29 §:ssä.

11 §

Käyttöoikeus laajan asiakasvastuun tehtävissä julkisessa sosiaalihuollossa

Laajan asiakasvastuun työtehtävissä sosiaalipäivystyksessä, palvelutarpeen arvioinnissa, asiakkaiden suunnittelussa ja omatyöntekijän on käyttöoikeus asiakkuusasiakirjaan sekä kaikkiin palvelutehtäviin kuuluviin asiakastietoihin pois lukien perheasioiden sovittelun toteutuksen asiakastiedot, turvakotipalvelun toteutuksen asiakastiedot, merkinnät terapeuttisesta työskentelystä ja merkinnät asiakkaalle tehdystä tutkimuksesta. Lapsen asioista vastaavan sosiaalityöntekijän tehtävissä on käyttöoikeus asiakkuusasiakirjaan sekä kaikkiin palvelutehtäviin kuuluviin asiakastietoihin pois lukien perheasioiden sovittelun toteutuksen asiakastiedot, merkinnät terapeuttisesta työskentelystä ja merkinnät asiakkaalle tehdystä tutkimuksesta.

12 §

Käyttöoikeus sosiaalipalvelun järjestämisen tehtävissä

Julkisessa sosiaalihuollossa ammattihenkilöllä, jonka työtehtäviin sisältyy sosiaalipalvelujen järjestäminen asiakkaalle, on käyttöoikeus asiakkuusasiakirjaan sekä lapsiperheiden, työikäisten ja iäkkäiden palvelujen asiakastietoihin.

Vammaispalvelujen palvelutehtävissä ammattihenkilöllä on lisäksi käyttöoikeus vammaispalvelun asiakastietoihin. Lastensuojelun palvelutehtävissä on lisäksi käyttöoikeus lastensuojelun asiakastietoihin. Päihdehuollon palvelutehtävissä on lisäksi käyttöoikeus päihdehuollon asiakastietoihin.

Käyttöoikeutta ei sosiaalipalvelun järjestämisen työtehtävissä kuitenkaan ole turvakotipalvelun toteutuksen asiakastietoihin, merkintöihin terapeutisesta työskentelystä eikä merkintöihin asiakkaalle tehdystä tutkimuksesta.

13 §

Käyttöoikeus lastenvalvojan tehtävissä

Lastenvalvojan tehtävissä on käyttöoikeus asiakkuusasiakirjaan sekä perheoikeudellisten palvelujen, lapsiperheiden palvelujen ja työikäisten palvelujen asiakastietoihin. Käyttöoikeutta ei kuitenkaan ole perheasioiden sovittelun ja turvakotipalvelun toteutuksessa syntyviin asiakastietoihin, merkintöihin terapeutisesta työskentelystä eikä merkintöihin asiakkaalle tehdystä tutkimuksesta.

14 §

Käyttöoikeus sosiaalipalvelun toteutuksen tehtävissä julkisessa sosiaalihuollossa

Julkisessa sosiaalihuollossa sosiaalipalvelun toteutuksen työtehtävissä on käyttöoikeus asiakkaan perustietoihin, annettavan sosiaalipalvelun toteutuksessa syntyviin asiakastietoihin sekä kyseistä palvelua koskeviin päätöksiin, asiakassuunnitelmiin ja palvelutarpeen arvioihin siinä palvelutehtävissä tai palvelutehtävissä, joihin työtehtävät kohdistuvat.

Omaishoidon tuen, toimeentulotukipalvelun, asiakkaan raha-asioiden hoitamisen, sosiaalisen luotoituksen ja turvakotipalvelun toteutuksessa on 1 momentissa säädetyn lisäksi käyttöoikeus toteutettavaa sosiaalipalvelua koskeviin asiakastietoihin kaikissa palvelutehtävissä.

Adoptionevonnan toteutuksessa on 1 momentissa säädetyn lisäksi käyttöoikeus lapsiperheiden palvelujen, lastensuojelun ja työikäisten palvelujen asiakastietoihin, lukuun ottamatta niissä laadittuja merkintöjä terapeutisesta työskentelystä ja asiakkaalle tehdystä tutkimuksesta sekä turvakotipalvelun toteutuksessa syntyviä asiakastietoja.

Perheasioiden sovittelun toteutuksessa on käyttöoikeus kuitenkin ainoastaan perheasioiden sovittelun asiakastietoihin.

15 §

Käyttöoikeus yksityisen sosiaalihuollon työtehtävissä

Yksityisessä sosiaalihuollossa laajan asiakasvastuun asiakkuuden suunnittelun tehtävissä on käyttöoikeus oman rekisterinsä asiakkuusasiakirjaan, sopimusasiakirjaan ja asiakassuunnitelmaan sekä niitä sosiaalipalveluja koskeviin asiakastietoihin, joita palveluntuottaja tarjoaa.

Yksityisessä sosiaalihuollossa sosiaalipalvelujen toteutuksen työtehtävissä on käyttöoikeus oman rekisterinsä asiakkuusasiakirjaan, sopimusasiakirjaan ja asiakassuunnitelmaan sekä antamaansa sosiaalipalvelua koskeviin asiakastietoihin.

16 §

Käyttöoikeus sosiaalihuollon hallinnollisissa tehtävissä

Sosiaalihuollon hallinnollisissa tehtävissä kaikissa palvelutehtävissä on käyttöoikeus välttämättä tarvittaviin asiakastietoihin pois lukien perheasioiden sovittelun ja turvakotipalvelun toteutuksen asiakastiedot sekä asiakirjat koskien merkintöjä terapeutisesta työskentelystä ja asiakkaalle tehdystä tutkimuksesta.

17 §

Käyttöoikeus potilastietoihin sosiaalihuollon työtehtävissä

Asiakastietolain (/) 20-21 §:n tai potilaslain 13 §:ssä säädetyn suostumuksen perusteella terveydenhuollosta sosiaalihuoltoon luovutettavien potilastietojen käyttöoikeudet on määriteltävä seuraavasti:

- 1) Sosiaalipalvelun toteutuksen tehtävissä palveluasumisen ja tehostetun palveluasumisen, kotihoitoon, kotipalvelun, laitospalvelun, sosiaalisen kuntoutuksen ja ammatillisen perhehoidon palveluissa on käyttöoikeus hoitosuunnitelmiin, ajanvaraus- ja käyntitietoihin sekä seuraaviin keskeisiin terveystietoihin: diagnoosit, riskitiedot, toimintakykytiedot, toimenpiteetiedot, mittaukset, lääkitystiedot ja rokotukset.
- 2) Laajan asiakasvastuun tehtävissä on 1. kohdassa mainittujen lisäksi käyttöoikeus terveys- ja hoitosuunnitelmaan.

18 §

Sosiaali- ja terveydenhuollon muut työtehtävät

Sosiaali- ja terveydenhuollossa muiden asiakastietoja käsittelevien henkilöiden käyttöoikeuksissa muut huomioon otettavat työtehtävät on jaoteltava seuraavasti:

- 1) opiskelijat
- 2) ICT-tekniikan henkilöstön työtehtävät; sekä
- 3) arkistotoimen tehtävät.

19 §

Opiskelijoiden käyttöoikeudet

Sosiaali- terveydenhuoltoalojen opiskelijoille voidaan harjoittelujakson ajaksi antaa työtehtävää ja toteutettavaa palvelua vastaavat käyttöoikeudet heidän toimiessaan sosiaali- tai terveydenhuollon ammattihenkilön ohjauksessa.

20 §

Käyttöoikeus ICT-tekni­sen henkilöstön työtehtäväs­sä

ICT-tekni­sen henkilöstön työtehtäväs­sä ja 3 §:n 12 kohdan ja 9 §:n 5 kohdan mukaisissa toiminnan tukipalveluissa asiakastietoja käsittelevillä henkilöillä on käyttöoikeus palvelunantajan oman asiakas- ja potilasrekisterin välttämättömiin tietoihin.

21 §**Käyttöoikeus arkistotoimen työtehtäväs­sä**

Arkistotoimen työtehtäväs­sä ja 3 §:n 12 kohdan ja 9 §:n 5 kohdan mukaisissa toiminnan tukipalveluissa asiakastietoja käsittelevillä henkilöillä on käyttöoikeus palvelunantajan oman asiakas- ja potilasrekisterin välttämättömiin tietoihin.

22 §**Voimaantulo**

Tämä asetus tulee voimaan päivänä kuuta 2021.

Helsingissä päivänä kuuta 2021.

Perhe- ja peruspalveluministeri

Krista Kiuru

Hallitusneuvos

Joni Komulainen